

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Prvdentia Et Cæteris In Confessario requisitis ad ritè
fructuoséque Diuini ministerij sui munera obeunda,
Tractatvs**

Regnault, Valère

Lvgdvni, 1611

Pars prima capitjs, in qua traduntur nonnulla de peccato mortali & veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41341

fordescere in aliquo peccato mortali. Tum etiam ad tranquillandum eiusdem Pœnitentis animum, quem inuenerit scrupulis agitatam. Nam his quoque, vt & peccatis, tamquam spiritalibus morbis mederi debet, adhibitis remediis accommodatis quæ persecuturi sumus in 10. & 11. capite, in hoc tradituri regulas ex quibus (sicut ex regulis grammaticæ solœcismi.) deprehendi potest quæ peccata committantur in vita humana, de quæ illis iudicari an mortifera sint, necne. Quibus nonnulla præmittemus, aliâque nonnulla subiiciemus, quorum ratio habenda est in ferendo tali iudicio. Remedia verò aduersus eadem attingemus partim in 13. partim in 19. capite sequenti.

Pars prima capituli, in qua traduntur nonnulla de peccato mortali, & veniali.

SUMMARIVM.

1. *Qua dari possit regula distinguendi inter peccatum mortale, & veniale.*
2. *Peccatum suo genere mortale fit per accidens veniale, tum per rei paruitatem, tum per deliberationis imperfectionem.*
3. *Qualis sit hæc imperfectio, & qualiter deprehendatur interuenisse in peccato.*
4. *Peccatum quod est veniale ex suo genere, potest ex accidenti fieri mortale quinque modis.*
5. *Similitudo qua illustratur id, quod dicitur peccatum esse tum mortale, tum veniale ex suo genere, aut ex accidenti.*

Recte

R

ECTE admonet Gerson *l* in lib. de vi- *l* lect. 5.
ta spiritali animæ, exigere vnam ali-
lit.e.
quam rationem generalem, qua vniuer-
saliter possimus in vnaquaque morali
actione peccatum mortale discernere à veniali, per-
inde absurdum esse atque eiusmodi aliquam à me-
dico quærere, qua possimus inter omnes cibos sa-
lubres, & insalubres discernere. Etenim sicut in sa-
lubribus & in insalubribus ob circumstantiarum
mutationem, nihil inest firmitatis, adeo vt gene-
raliter de illis statuta sæpe fallant, dum cibi genus
vni homini salutare, inuenitur alteri noxium: &
quod in vno tempore iuuat, in altero nocere de-
prehenditur; ita etiam in mortalibus, in quibus con-
tingit similis circumstantiarum mutatio, fallere
possunt quæ generaliter decernuntur de mortife-
ris & venialibus. Quamquam tamen non desunt
observationes generales, quas pro regulis vsurpare
possimus, propterea quòd applicatio ad actiones
singulas, probabiliter, sufficienter ve ad moralem
certitudinem ostendunt, vtrum malitiam morta-
lem habeant, necne: Id quod nobis sufficit, cum
absolutè Deo soli notum sit, quod in vita humana
ei sic displiceat, vt velit illud æterna morte puniri,
aut non velit. *Quis enim cognouit sensum Domini,
aut consiliarius eius fuit?* ad Rom. cap. 11.

Certa dari
regula non
potest, ad
discernen-
dum mor-
tale à ve-
niali.

*Peccatum, quod mortale est suo genere, ve-
niale fieri ex accidenti.*

SECTIO PRIOR.

Quibus observationibus præmittendū est pec-
catum dupliciter tum mortale, tum veniale
esse:

esse: vno modo ex suo genere, altero modo ex accidenti: mortale enim est ex suo genere cum ex inferiori ordine, quem habet ad aliquod obiectum, tamquam motus ad terminum suum proprium, priuat hominem charitate, nisi imperfectio operis excuset: vt contingit excusare (hocque in omni materia seu actione morali, vt insinuatum est à Nauar. ro in Enchiridio) *m* tum per rei paruitatem, id est, illatæ iniuriæ leuitatem, vt per quamdam materiam imperfectiorem; tum per defectum deliberationis, tamquam per imperfectiorem quamdam formam: hæc enim reddere peccatum imperfectum (sicut imperfectio materiæ, vel formæ reddit rem naturalem imperfectam) seu quod idem est, peccatum ex suo genere mortale facere veniale per accidens, id est, per contingentiam talis imperfectiōnis, consensus est communis Catholicorum: & probatur de imperfectiōne materiæ: quia non est consentaneum peiorem, ac miseriorem in hac vita esse animæ subiectionem quam corporis: cum igitur leuius numquam obliget hominem ad mortem corporalem, pro re seu læsione leui: nec obligabit ad peccatum mortale, quod est mors animæ. Itaque futurum, quod ex suo genere tollit charitatem proximo debitam, tantum est veniale, si sit rei de facto leuis, seu qua parum proximus lædatur de facto, vt vnus oboli. Dico de facto ad excludendam rem de se quidem leuem, sed per quam ex circumstantia aliqua, proximus grauiter lædatur; vt furtum vnus acus, quo pauper sartor impeditur aliquo notabile lucrari suo artificio. Itémque ad excludendam rem eam quæ adiunctam habet notabilem Dei iniuriam: vt mendacium iocosum iuramentum

m prælud.
9. num. 10.

Peccatū ex se mortale, ex rei leuitate fit veniale.

confirmatum. Est enim periurium mortale, etiam si factum in re leui: quoniam hac non obstante, est inuocatio Dei in testem falsitatis.

Quoad imperfectionem autem deliberationis; probatur item quia quæ fiunt ex repentino aliquo motu, & sine plena deliberatione, non sufficiunt ad rationabiliter conciliandam amicitiam, ergo nec censeri debent sufficere, ad eam conciliatam dissoluendam. Sic ergo infidelitas, quæ ex se priuat hominem charitate debita Deo: & luxuria mentalis quæ charitate debita sibiipsi, ex defectu plenæ deliberationis sunt tantummodò peccata venialia, ex communi doctrina tradita à nobis in praxi fori

» cap. 5. regula 3.

Cæterùm defectus istiusmodi contingit ex in-
aduerterentia ad malitiam eius, quod obiicitur voluntati. Nam in actu voluntatis plena deliberatio deficit, quoties hæc in illud exit, intellectu non aduertente plenè ad illius malitiam repugnantiamve cum lege, vel honestate, etiam si ab eo illud sub alia ratione cognoscatur, & consideretur: vt verbi gratia sub ratione iucundi, aut vtilis. namque sola aduertentia ad malitiam obiecti, facit vt actus moralis sit dictum vel factum vel concupitum, contra legem æternam, in quo natura, propriæve ratio peccati consistit, neque peccatum est, plenum & perfectum seu mortale, nisi aduertentia ipsa sit plena, & perfecta: quantumuis esset alioqui mortale ex obiecto, aut ex circumstantiis, & apud homines tale iudicaretur. Porro aduertentia, semper iudicatur non plena, tum in semidormientibus, tum in semiebriis, tum etiam in iis, quibus simili modo imaginatio discursui intellectus practici seruiens, impeditur

cxoi

exorta aliqua vehementiore appetitus passione, aut intellectus ipse aliunde retrahitur ab attentione, & consideratione dictæ malitiæ. Quod quando contingat, quisque in seipso cognoscet, qui distractus post moram aliquam factam in re illicita, ad se reuertitur plenè aduertens ad illius malitiam, & cognoscit se omninò assensurum non fuisse, si tali modo priùs aduertisset: perinde ac dum omnino excitatus à somno, excutit turpem cogitationem in qua semidormiens immorabatur, satis cognoscit se minimè immoraturum fuisse, si priùs similiter cognouisset. Sed nota, cum id in quo malitia reperitur, possit esse vel actus interior, vel omissio, vel actus exterior: circa hunc, cum perpetratur in vigilia, non facilè contingere inaduertentiam, aut imperfectam aduertentiam ad malitiam ipsius, quando ea fuerit manifesta, sicut est malitia actus fornicandi, vel occidendi.

Peccatum quod suo genere veniale est, fieri mortale ex accidenti.

SECTIO POSTERIOR.

^{4.} **P**orro peccatum, veniale est ex suo genere, cum ex interiori ordine ad obiectum suum, non priuat hominem charitate: vt mendacium iocosum, verbum otiosum: hæc enim, vtpote de se leues offensa, nequaquam nata sunt amicitiam cum Deo dissoluere. Ex accidenti verò, id est, ex adueniente aliqua conditione, peccatum eius generis, mortale esse potest quinque modis: vt ex D. Thom. & alii
o quæst. 3. notat Sylu. in verbo peccatum. o

Primò

Primò, si quis illud committat cum ea præparatione animi, vt quantumuis mortale, seu contra legem ad mortale obligantem cogitaret, aut sciret esse, committeret illud nihilominus: quo sensu Nauarr. p. rectè monet accipiendum esse illud D. August. relatum distinct. 25. cap. vnus. §. criminis, nullum peccatum est adeò veniale, quod non fiat criminale dum placet, non autem, vt quis fortè existimaret, quòd sensus sit, venialia fieri mortalia eo ipso quòd placent. Nam inde sequeretur omnia venialia esse mortalia, cum omnia placeant, voluntariæ sint: quia nullum peccatum est, nisi voluntarium. Atque hinc intelligitur furtum paucorum nummorum quod committitur cum ea præparatione animi, & affectu: vt si multi essent perinde caperentur, peccatum esse mortale, quantumcumque commissum in re parua. Quod idem iudicandum est de percussione cum læsione leui, facta cum animo occidendi: & sic de aliis similibus.

Secundò, si perpetraretur in aliquem finem, qui sit peccatum mortale: vt si quis dicat mendacium iocosum, vt alius blasphemet, peccat mortaliter. hoc constat ex cap. cum minister. 13. quæst. quinta. ratioque est quia actio talis est qualis fuerit finis, in quem fit, prout explicamus in praxi par. 1. lib. 2.7

Tertiò, Si quis illud perpetraret in contemptum legis, aut legislatoris. In eo enim est superbia directè pugnans cum charitate, quæ debetur superiori, illamque destruens: & quod sufficit ad constituendum peccatum mortale. Id quod plenius postea declarabitur.

Quartò, si illius perpetrationem sequatur graue nocumentum, siue animæ, siue corporis: tunc enim

M

Quomodo fiat mortale.

p ad cap. Tres. de peccat. dist. 1. num. 6. & in Enchir. ca. 23. nu. 17.

e. bul. 17. 1. 1. 1. 1.

cap. 2. circa initium.

ex circumstantia effectus, directè pugnat cum charitate, & adeo sufficit ad ipsam tollendam, quæ est spiritalis vita animæ.

Postremò, si quis peccatum ipsum veniale perpetret dubitando, aut credendo se perpetrare mortale: quia tale (mortale inquam) efficitur ex dictamine conscientie, iuxta ea quæ in praxi tomo 1. lib. 3. § de conscientia erronea, & dubia traduntur. Secus autem contingeret, si absolutè dubitaret, aut crederet se facere peccatum: quia tunc ex conscientie dictamine non esset plusquam veniale, ex Navarro in Enchir. Hanc quasi degeneratione peccati ex suo genere mortalis, in veniale ex accidenti, & venialis ex suo genere, in mortale ex accidenti: D. Thomas in quæst. 7. de malo art. 1. illustrat præclara similitudine. Sicut in vita humana, inquit, cibi aliqui sunt vitæ omninò contrarij, vt venenosi: aliqui verò, tantum causant malam quandam constitutionem, vt illi, qui graues sunt, & difficilis digestionis: fierique potest, vt venenosi propter modicam quantitatem, in qua sumuntur, non tollant vitam; & non venenosi, propter nimiam copiam, & voracitatem sumentis, afferant mortem: sic peccatum quod ex suo genere tamquam animæ venenum, mortale est, potest ex accidenti esse veniale, & contra. Ac cum ex his satis constet quodnam peccatum sit ex accidenti mortale, & quodnam ex accidenti veniale: deinceps tradendæ sunt regulæ ex quibus cognoscatur, quodnam sit ex suo genere mortale, & quodnam ex suo genere tantum veniale.

f tract. 2.
cap. 5. & 6.

prælud. 9.
num. 9.

Par

6.

cato s
tum
batum
genera
peccat
pruden
ex fac
gula i
qua ta

Deo,
ratio
debit
odio
genus
ment
adulte

Par